

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Pavla Kumprechta ve věci

žalobce: L. K.

proti

žalované: Vězeňská služba České republiky, věznice Valdice
se sídlem nám. Míru 55, Valdice

v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

- I. Žaloba, aby krajský soud určil, že zásah žalovaného ze dne 5. 6. 2018, spočívající v pořizování záznamů z průmyslových kamer umístěných v místnosti určené pro rozhovor žalobce s jeho advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem, je zásahem nezákonným, se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou ze dne 2. 8. 2018, doručenou nadepsanému krajskému soudu dne 3. 8. 2018, domáhá ochrany před nezákonným zásahem žalované ve smyslu § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Žalobu odůvodnil následovně.

I. Obsah žaloby

2. Žalobce předně uvedl, že byl dne 5. 6. 2018 předveden k návštěvě s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem do místnosti, kde po celou dobu návštěvy byli žalobce i advokát snímáni dvěma průmyslovými kamerami s vysokým rozlišením umístěnými tak, aby osoba sledující na obrazovce přenesený obraz mohla číst i obsah listin a činěné poznámky. V uvedeném žalobce spatřoval nepřipustný zásah do svého práva na nedotknutelnost soukromí a tajemství jiných písemností.
3. Odvolával se přitom na čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví. Pro posouzení daného případu je tímto zákonem zákon o výkonu trestu odnětí svobody č. 169/1999 Sb. a jeho prováděcí vyhláška č. 345/1999 Sb.
4. Podle § 26 odst. 3 citovaného zákona *„Odsouzený má právo na poskytování právní pomoci advokátem, jenž má oprávnění v mezích svého zmocnění vést s odsouzeným korespondenci a hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby. Toto právo odsouzeného musí být zajištěno nejpozději do 24 hodin od přijetí žádosti.“*
5. Podle § 34 odst. 7 citované vyhlášky *„Ve věznici se zřídí zvláštní místnost přiměřeně vybavená pro rozhovory odsouzených s jejich advokáty. Pokud advokát neoznámí návštěvu u odsouzeného nejméně 24 hodin předem, uskuteční se zpravidla v mimopracovní době odsouzeného. V případě, že je třeba ověřit podpis odsouzeného, může se takové návštěvy zúčastnit i notář nebo pověřený pracovník obecního nebo krajského úřadu. Ustanovení § 26 odst. 1, 2, 3, § 27 a 28 se na takové návštěvy nevztahují.“*
6. Ve věznici Valdice jsou zřízeny místnosti pro rozhovory odsouzených s jejich advokáty, v nichž je odsouzený od advokáta oddělen mříží, na které je z obou stran připevněn parapet nahrazující stůl. Na stropě nad parapetem ze strany odsouzeného je připevněna průmyslová kamera a stejná průmyslová kamera je připevněna na stropě nad parapetem ze strany advokáta.
7. Žalobce pokračoval s tím, že právem advokáta je hovořit s odsouzeným bez přítomnosti třetí osoby a vést s odsouzeným korespondenci, která nepodléhá kontrole. Právem odsouzeného je právo na poskytování právní pomoci advokátem, který je oprávněn hovořit s odsouzeným bez přítomnosti třetí osoby, čímž se toto právo přenáší i na odsouzeného. Právem odsouzeného je i vést s advokátem korespondenci, která nepodléhá kontrole a telefonovat s advokátem, přičemž obsah telefonátu nepodléhá kontrole (viz § 18 odst. 5 zák. č. 169/1999 Sb. a § 25 odst. 4 vyhl. č. 345/1999 Sb.).
8. Žalovaný dále uvedl v žalobě následující:

„Advokát, krom jiného, je povinen v mezích zákonů se řídit i příkazy klienta a žalobce nedal advokátu svolení, aby se rozhovoru dne 5. 6. 2018 zúčastnil, resp. byl přítomen zaměstnanec žalované.“

Žalované nepřísluší obcházet zákon tak, že hovoru nebude fyzicky přítomen zaměstnanec žalované a namísto toho v místnosti, kde hovor probíhá, nainstaluje kamerový systém (možná i s odposlechem), který je možno odezírat ze rtů a číst poznámky z listin, jejichž obsah souvisí s právní věcí, jenž je předmětem hovoru.

Z důvodu toho, že žalobce vede několik soudních sporů proti žalované, lze důvodně předpokládat, že žalovaná tímto způsobem chce získat informace pro následné zvolení strategie v soudních sporech.

Žalobce má pouze omezeno právo na nedotknutelnost soukromí a zachování tajemství jiných písemností (viz. § 27 odst. 2 zák. č. 169/1999 Sb.), těchto práv není zcela zbaven. Tato práva jsou odsouzenému zcela zachována při návštěvě s advokátem.

Nainstalování kamerového systému do místnosti určené pro rozhovor žalobce s advokátem a pořizování záznamů, je nezákonným zásahem velké intenzity do práv žalobce.

Je s podivem, že v jiných věznicích a vazebních věznicích není nainstalován kamerový systém v místnosti určené pro rozhovor odsouzených s jejich advokáty.

Žalovaná v mezidobí odstranila pouze kameru umístěnou nad advokátem, neodstranila kameru umístěnou nad odsouzeným.“

9. Žalobce navrhoval, aby krajský soud vydal rozsudek, kterým by určil, že zásah žalované ze dne 5. 6. 2018, spočívající v pořizování záznamů z průmyslových kamer umístěných v místnosti určené pro rozhovor žalobce s jeho advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem, je zásahem nezákonným a aby přikázal žalované, aby odstranila průmyslové kamery z místnosti určené pro rozhovor odsouzených s jejich advokáty.

II. Vyjádření žalované k žalobě

10. Žalovaná se vyjádřila k žalobě podáním ze dne 11. 9. 2018. Má za nesporné, že žalobce byl dne 5. 6. 2018 v době od 13:15 do 14:21 hodin předveden k návštěvě s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem, že ve Věznici Valdice je pro rozhovory odsouzených s jejich advokáty zřízena zvláštní místnost, která je rozdělena mříží a kde je z obou stran připevněn parapet nahrazující stůl, z obou stran jsou židle a na stropě nad parapety ze strany odsouzeného i advokáta jsou umístěny průmyslové kamery. Dále má žalovaná za nesporné, že rozhovoru žalobce s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem nebyl přítomen zaměstnanec žalované. Žalobu považuje za nedůvodnou, přičemž sporuje všechna ostatní tvrzení uvedená žalobcem v žalobě. A žalovaná pokračovala dále v podstatě následovně.
11. Výkon trestu odnětí svobody je v obecné rovině upraven v ust. § 56 trestního zákoníku a v ust. § 320 a násl. trestního řádu, podrobná úprava podmínek výkonu trestu odnětí svobody je stanovena speciálním zákonem, kterým je zákon č. 169/1999 Sb. o výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „zákon o VTOS“). Podle § 3 odst. 1 zákona o VTOS je orgánem zajišťujícím výkon tohoto trestu Vězeňská služba České republiky, která je státním orgánem zřízeným zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky (dále též „zákon č. 555/1992 Sb.“).
12. Podle § 2 (úkoly Vězeňské služby) odst. 1 písm. a) zákona č. 555/1992 Sb. Vězeňská služba spravuje a stráží vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody.
13. Podle § 21a odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb. Vězeňská služba může, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se v objektech a prostorách jí spravovaných a strážných. Podle odst. 2 tohoto ustanovení jsou-li k pořizování záznamů podle odstavce 1 zřízeny stálé automatické technické systémy, Vězeňská služba informace o zřízení takových systémů vhodným způsobem uveřejní.

14. Ustanovení § 21a zákona č. 555/1992 Sb. bylo přijato zákonem 157/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 555/1992 Sb. V důvodové zprávě (volební období 2010 – 2013) – 714/0 k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky, ve znění pozdějších předpisů, se mimo jiné uvádí, že návrh novelizace zákona vychází z praktických potřeb Vězeňské služby a orgánů činných v trestním řízení a z jejich zkušeností z dosavadního uplatňování tohoto zákona. Návrh reaguje i na další praktické potřeby Vězeňské služby. Dále se zde uvádí, že návrh novelizace respektuje zásadu, podle níž lze státní moc uskutečňovat pouze na podkladě zákona a v jeho mezích.
15. V bodě 21 (§21a) důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 555/1992 Sb. se uvádí, že *v návaznosti na doporučení veřejného ochránce práv a zmocněnkyně vlády pro lidská práva doplňuje se do návrhu zákona výslovné zmocnění pro Vězeňskou službu používat zařízení umožňující pořizovat zvukové a obrazové záznamy v prostorách spravovaných Vězeňskou službou a v prostorách přilehlých (v současné praxi půjde o běžně užívané kamerové systémy). Používání těchto zařízení vězeňskou službou v rámci plnění jejích úkolů je legitimní a slouží k ochraně zdraví a majetku. (Obdobné ustanovení je obsaženo v § 62 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů).*
16. Podle § 26 odst. 3 zákona o VTOS platí: *Odsouzený má právo na poskytování právní pomoci advokátem, jenž má oprávnění v mezích svého zmocnění vést s odsouzeným korespondenci a hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby. Toto právo odsouzeného musí být zajištěno nejpozději do 24 hodin od přijetí žádosti.*
17. Podle § 34 odst. 7 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 345/1999 Sb.“), *ve věznici se zřídí zvláštní místnost přiměřeně vybavená pro rozhovory odsouzených s jejich advokáty. Pokud advokát neoznámí návštěvu u odsouzeného nejméně 24 hodin předem, uskuteční se zpravidla v mimopracovní době odsouzeného. V případě, že je třeba ověřit podpis odsouzeného, může se takové návštěvy zúčastnit i notář nebo pověřený pracovník obecního nebo krajského úřadu. Ustanovení § 26 odst. 1, 2, 3, § 27 a 28 se na takové návštěvy nevztahují.*
18. Podle § 2 odst. 3 písm. a) metodického listu generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 2/2008, kterým se stanovuje Standard technického zabezpečení objektů Vězeňské služby České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Metodický list. Č. 2/2008“) *předměty chráněného zájmu jsou v podmínkách Vězeňské služby zejména život a zdraví:*
1. *vězňů,*
 2. *příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby (dále jen „zaměstnanec“, pokud v dalších ustanoveních není uvedeno jinak),*
 3. *návštěv.*
19. Podle § 23 odst. 2 Metodického listu č. 2/2008 jsou pevné kamery instalovány na z bezpečnostního hlediska exponovaná místa, minimálně však kromě jiného podle písm. h) i na návštěvní místnost.
20. K tvrzením žalobce uvedeným v žalobě žalovaná namítá, že návštěvy advokátů jsou ve Věznici Valdice prováděny na místě k tomu určeném, a to na místnosti určené

k provádění návštěv a rozmluv odsouzených s advokáty. Dále je tato místnost používána (kromě návštěv advokátů) i např. k návštěvám notářů, soudních znalců, zástupců obecních úřadů k ověřování podpisů apod.

21. Návštěvní místnost je umístěna v přízemí objektu č. 1 (m. č. 113 – stará administrativní budova), přičemž je rozdělena na dvě části, které jsou od sebe odděleny bezpečnostní (mřížovou) přepážkou. Místnost má dva samostatné vchody (pro navedení odsouzeného a pro navedení advokáta). Bezpečnostní přepážka mezi odsouzeným a advokátem umožňuje běžný rozhovor. Rozměry napevno nainstalovaných pracovních stolů v prostoru mezi odsouzeným a advokátem nenutí zúčastněné osoby ke zvyšování intenzity hlasu. Jedná se tedy o zvláštní místnost, přiměřeně vybavenou pro rozhovory odsouzených s jejich advokáty, a to bez přítomnosti třetí osoby.
22. Vizuální bezpečnostní kontrola průběhu návštěvy je prováděna určeným zaměstnancem žalované. Za tímto účelem je návštěvní místnost vybavena dvěma pevně nainstalovanými kamerami CCTV typu GANZ YC-25P. Signál kamer je vyveden do vedlejší místnosti č. 114. Kamery mají průměrné rozlišení 330 Tv řádků. Kamery jsou umístěny na stropu s orientací obrazu kolmo na stůl. Dokument tištěný standardním písmem je čitelný v maximální vzdálenosti 40 cm od kamery, stůl na návštěvní místnosti je vzdálený 170 cm od kamery. Dokument ve vzdálenosti 170 cm není možné instalovanou kamerou přečíst. Zároveň není možné odezírání z úst vzhledem k poloze umístění kamery.
23. Určený zaměstnanec Vězeňské služby, zpravidla vychovatel, který zajišťuje předvedení odsouzeného k návštěvě s advokátem, provádí dohled nad průběhem návštěvy pomocí dvou monitorů o úhlopříčce 14“ umístěných ve vedlejší samostatné místnosti č. 114 a může tak bezprostředně reagovat na případný vznik mimořádné události. Dohled nad probíhajícím rozhovorem mezi odsouzeným a advokátem je prováděn bez možnosti sluchového odposlechu, ovládání kamer a bez možnosti rozpoznávat detaily (např. čtení textu).
24. Věznice Valdice je profilována jako věznice se zvýšenou ostrahou a věznice s ostrahou – s vysokým stupněm zabezpečení. Do Věznice Valdice jsou umísťováni pachatelé závažné trestné činnosti, převážně násilného charakteru. Návštěvní místnost je sice vybavena bezpečností mřížovou přepážkou, ta však není schopna zcela zabránit případnému násilnému fyzickému kontaktu mezi odsouzeným a advokátem.
25. Žalovaná je zmocněna na základě právních předpisů a vnitřních předpisů činit opatření nezbytná k zajištění bezpečnosti vstupujících osob či k zamezení jiného nedovoleného jednání. Stanovený způsob provádění návštěv tak umožňuje splnění této zákonné povinnosti bez omezení práva odsouzených – tedy práva hovořit s advokátem bez přítomnosti třetí osoby (viz. § 26 odst. 3 zákona o VTOS), a to bez rezignování na zásady vnitřní bezpečnosti věznice.
26. Dále žalovaná k tvrzením žalobce uvedeným v žalobě namítá, že postavení odsouzených je upraveno speciálními normami (viz shora). Základní speciální normou je zákon o VTOS, který upravuje výkon trestu odnětí svobody a upravuje i práva a povinnosti odsouzených. Zákon o VTOS upravuje též ochranu práv odsouzených včetně prostředků právní ochrany. Podle § 26 odst. 3 zákona o VTOS *„Odsouzený má právo na poskytování právní pomoci advokátem, jenž má oprávnění v mezích svého zmocnění vést s odsouzeným korespondenci a hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby. Toto právo odsouzeného musí být zajištěno nejpozději do 24 hodin od přijetí žádosti.“* Předmětnému rozhovoru žalobce

s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem nebyl přítomen zaměstnanec žalované, tudíž proběhl bez přítomnosti třetí osoby, což je v souladu s dikcí § 26 odst. 3 zákona o VTOS.

27. Žalovaná v projednávané věci poukazuje na skutečnost, že dozor nad dodržováním právních předpisů při výkonu trestu, včetně pravomoci prověřovat zákonnost příkazů a rozhodnutí Vězeňské služby, provádí pověřený státní zástupce krajského státního zastupitelství, v jehož obvodu se trest vykonává (srov. § 78 zákona o VTOS). Kontrolní pravomoci, pokud jde o dodržování práv odsouzených ze strany Vězeňské služby, má na základě zákona č. 349/1999 Sb. i Veřejný ochránce práv. Žalobce má také možnost k uplatnění svých práv a oprávněných zájmů podávat stížnosti a žádosti ve smyslu ustanovení § 26 zákona o výkonu trestu odnětí svobody (srov. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3239/09). Tyto orgány společně s vnitřními kontrolními mechanismy Vězeňské služby představují dostatečné záruky, aby v souvislosti s výkonem trestu odnětí svobody ve věznicích nedocházelo k excesům, které by svou intenzitou mohly zasahovat nepřipustným způsobem do základních práv odsouzených.
28. Žalovaná má za to, že při realizaci návštěvy žalobce s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem postupovala v souladu s platnou právní úpravou stanovenou výše uvedenými právními předpisy a vnitřním předpisem. Návštěva advokáta a jeho rozhovor se žalobcem proběhl ve zvláštní místnosti přiměřeně vybavené pro rozhovory odsouzených s jejich advokáty a bez přítomnosti třetí osoby, což je v souladu s ustanovením § 26 odst. 3 zákona o VTOS a ustanovením § 34 odst. 7 vyhlášky č. 345/1999 Sb.
29. Nainstalované kamery v místnosti, kde se návštěva uskutečnila, jsou doplňkovým systémem, který je využíván k plnění úkolů Vězeňské služby stanovených v § 2 zákona č. 555/1992 Sb. K jeho používání je žalovaná zmocněna na základě ustanovení § 21a odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb. Standard technického zabezpečení objektů Vězeňské služby České republiky je stanoven Metodickým listem č. 2/2008.
30. Nainstalované kamery v návštěvní místnosti, kde se návštěva žalobce s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem uskutečnila, v žádném případě neumožňují odposlech ani odezírat ze rtů, číst poznámky a listiny, jak to tvrdí žalobce v žalobním návrhu.

III. Doplnění žaloby

31. Poté, co byl žalobce seznámen s obsahem vyjádření žalované k žalobě, obdržel krajský soud další jeho podání, datované dnem 12. 9. 2018 a označené jako „Doplnění žalob“. V jeho záhlaví jsou uvedeny spisové značky celkem 18 žalob na ochranu před nezákonným zásahem, včetně spisové značky 30A 91/2018. Z jeho obsahu je však zřejmé, že se věci vedené pod uvedenou spisovou značkou a řešené tímto rozsudkem, vůbec netýká, když v něm o namítaných kamerách není ani zmínky. Vše v něm uvedené souvisí se splácením finančních pohledávek žalobce vůči třetím osobám a úlohy žalované v tomto procesu.
32. K věci řešené v tomto přezkumném řízení se žalobce vyjádřil v replice ke stanovisku žalované k žalobě ze dne 17. 9. 2018. V ní nejprve zmínil vyjádření žalované k instalaci pevných kamer na exponovaná místa z bezpečnostního hlediska, opírající se o § 23 odst. 2 Metodického listu č. 2/2008 a dále k jejímu oprávnění takto postupovat, je-li to nezbytné pro plnění jejích úkolů, pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věci nacházejících se v objektech a prostorách jí spravovaných dle § 21a odst. 1 zák. č. 555/1992 Sb. Poté konstatoval, že tato oprávnění nejsou neomezená, že jejich hranice

jsou upraveny zákonem č. 169/1999 Sb. a že Vězeňské službě nepřísluší provádět odposlech a pořizovat zvukový záznam obsahu telefonátů mezi odsouzeným a advokátem, který odsouzeného zastupuje. Totéž se týká korespondence mezi nimi. Jde-li o návštěvy odsouzeného s jemu blízkými osobami, probíhají v návštěvních místnostech k tomu určených, v nichž je prováděna zraková a sluchová kontrola zaměstnanci Vězeňské služby.

33. V další části této repliky žalobce zmiňuje oprávnění ředitele věznice, postupy při zřizování „*zvláštních místností*“ pro rozhovory odsouzených s advokáty, oprávnění zaměstnanců v souvislosti s návštěvami ve věznici, vyjadřuje se k funkci bezpečnostní mřížové přepážky a postavení a oprávnění zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby. Podle žalobce je nepodstatné, zda je možné instalovanou kamerou dokument přečíst, když obrazový záznam je možno za pomoci speciálního programu vyčistit, přiblížit a zvětšit, a tedy je podle něho čitelný každý dokument.
34. Žalované vytknul, že záměrně zaměňuje označení „*zvláštní místnost*“ za „*návštěvní místnost*“, aby byl nucen strpět jednání žalované spočívající v pořizování obrazového záznamu rozhovoru se svým advokátem.

IV. Duplika žalované

35. Na repliku žalobce reagovala žalovaná ještě duplikou ze dne 10. 10. 2018. V ní již jen krátce konstatovala, že žalobce uvedl v doplnění žalob na ochranu před nezákonnými zásahy ze dne 12. 9. 2018 skutečnosti, které se nevztahují k věci projednávané u nadepsaného krajského soudu pod sp. zn. 30 A 91/2018. K doplnění argumentace ze dne 17. 9. 2018 dodala, že odkazuje na své stanovisko uvedené již ve svém vyjádření k žalobě ze dne 11. 9. 2018. Setrvala na tom, aby byla žaloba zamítnuta.

V. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

36. Krajský soud přezkoumal tvrzený nezákonný zásah v mezích žalobních bodů podle § 82 a násl. s. ř. s. Učinil tak bez nařízení jednání dle jeho ustanovení § 51 odst. 1, když žalovaná s tímto postupem výslovně souhlasila a žalobce se k výzvě o možnosti rozhodnout ve věci bez jednání ve lhůtě dvou týdnů od doručení této výzvy nevyjádřil. Krajský soud měl proto v souladu s citovaným ustanovením zato, že s rozhodnutím bez nařízení jednání souhlasí. O tom byl žalobce ve výzvě výslovně poučen. Krajský soud přitom dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.
37. Soudní ochrany proti nezákonnému zásahu se lze ve správním soudnictví domáhat v řízení o ochraně před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. Ustanovení § 84 téhož zákona určuje lhůtu pro podání této žaloby a její náležitosti. Dle jeho odstavce prvního musí být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. V souladu s ustanovením § 40 odst. 2 a 3 stejného zákona lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty, a není-li ho v měsíci, posledním dnem měsíce. Podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. soud žalobu odmítne, byla-li podána předčasně nebo opožděně. V přezkoumávané věci byla žaloba podána včas. Krajský soud ji ale neshledal opodstatněnou, a to z důvodů níže uvedených.

38. Ustanovení § 82 s. ř. s. stanoví, že každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, se může žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
39. Pod pojmem zásahu se rozumí velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jedná se obecně o úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto mohou zasahovat do práv osob, vůči nimž směřují. Tyto osoby jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného pokynu či příkazu, tak fakticky vytvořeného stavu. Při nedodržení zákona nebo překročení jeho rámce, by se mohlo jednat v takových případech o nezákonný zásah. Nemůže se však o něj jednat, plní-li správní orgán své úkoly v rámci svých pravomocí a kompetencí způsobem, který zákon umožňuje, resp. přímo stanoví. V této souvislosti lze poukázat na čl. 2 odst. 3 Ústavy, dle něhož lze státní moc uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon, a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, kdy státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který tento zákon stanoví.
40. V daném případě podal žalobce, který je ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Valdice, žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, který měl spočívat v tom, že dne 5. 6. 2018, v návštěvní místnosti, v níž se sešel se svým advokátem, byly nad nimi umístěny 2 kamery, jimiž, jak vyplývá z obsahu žaloby, měly být pořizovány o této návštěvě záznamy. Takto popsané situaci odpovídá i žalobní petit. Právě v něm totiž žalobce navrhoval, aby krajský soud určil, že „zásah žalované dne 5. 6. 2018, spočívající v pořizování záznamů z průmyslových kamer, umístěných v místnosti určené pro rozhovor žalobce s jeho advokátem ...je zásahem nezákonným.“ Z tohoto důvodu se žalobce dále dožadoval odstranění těchto kamer, když v jejich instalaci spatřoval obcházení již výše zmíněného ustanovení § 26 odst. 3 zákona o VTOS, podle něhož má odsouzený právo na poskytování právní pomoci advokátem, jenž má oprávnění v mezích svého zmocnění vést s odsouzeným korespondenci a hovořit s ním bez přítomnosti třetí osoby.
41. Jak je zřejmé z vyjádření žalované k žalobě, odpovídá skutečnosti, že žalobce byl dne 5. 6. 2018 předveden k návštěvě s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem, že ve Věznici Valdice je pro rozhovory odsouzených s jejich advokáty zřízena zvláštní místnost, která je rozdělena mříží a kde je z obou stran připevněn parapet nahrazující stůl, z obou stran jsou židle a na stropě nad parapety ze strany odsouzeného i advokáta jsou umístěny průmyslové kamery. Bezpečnostní přepážka mezi advokátem a odsouzeným nenutí zúčastněné ke zvyšování intenzity hlasu. Uvedenému rozhovoru žalobce s advokátem Mgr. Ladislavem Preclíkem v této místnosti nebyl přítomen zaměstnanec žalované.
42. K funkci zmiňovaných kamer (k jejím technickým schopnostem) uvedla pak žalovaná následující:
- „Vizuální bezpečnostní kontrola průběhu návštěvy je prováděna určeným zaměstnancem žalované. Za tímto účelem je návštěvní místnost vybavena dvěma pevně nainstalovanými kamerami CCTV typu GANZ YC-25P. Signál kamer je vyveden do vedlejší místnosti č. 114. Kamery mají průměrné rozlišení 330 Tv řádků. Kamery jsou umístěny na stropu s orientací obrazu kolmo na stůl. Dokument tištěný standardním písmem je čitelný v maximální vzdálenosti 40 cm od kamery, stůl na návštěvní místnosti je vzdálený 170 cm od kamery.*

Dokument ve vzdálenosti 170 cm není možné instalovanou kamerou přečíst. Zároveň není možné odezírání z úst vzhledem k poloze umístění kamery.

Určený zaměstnanec Vězeňské služby, zpravidla vychovatel, který zajišťuje předvedení odsouzeného k návštěvě s advokátem, provádí dohled nad průběhem návštěvy pomocí dvou monitorů o úhlopříčce 14“ umístěných ve vedlejší samostatné místnosti č. 114 a může tak bezprostředně reagovat na případný vznik mimořádné události. Dohled nad probíhajícím rozhovorem mezi odsouzeným a advokátem je prováděn bez možnosti sluchového odposlechu, ovládání kamer a bez možnosti rozpoznávat detaily (např. čtení textu).“

43. Uvedením typu kamer, o které v dané věci jde, a konkrétní specifikací jejich technických možností, jakož i způsobu jejich obsluhy, tak žalovaná vyloučila, že by průběh jednání mezi žalobcem a jeho advokátem dne 5. 6. 2018, v návštěvní místnosti ve Věznici Valdice, mohl a byl zaznamenáván. Jinými slovy, nebylo by to ani technicky možné.
44. Žalobci bylo toto vyjádření žalované zasláno k informaci s tím, aby se k němu případně mohl před rozhodnutím ve věci vyjádřit. To také učinil ve své replice (viz výše), v níž ovšem věcně vůbec nezpochybňoval tvrzení žalované o technických možnostech kamer umístěných ve zvláštní návštěvní místnosti. V podstatě v ní totiž jen polemizoval o oprávněních Vězeňské služby, která, je-li to nezbytné pro plnění jejich úkolů, může pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí nacházejících se v objektech a prostorách jí spravovaných a střežených.
45. Na popsany stav nereagoval ani advokát, s nímž se žalobce dne 5. 6. 2018 sešel k jednání, a pokud je krajskému soudu známo, ani žádný další z advokátů, navštěvujících své klienty ve věznici. Uvedená záležitost zřejmě nebyla ani předmětem šetření dozorujícího státního zástupce nad výkonem trestu ve Věznici Valdice, to by se o tom žalobce nepochybně v žalobě zmínil. Přitom právě i na něho se žalobce mohl v této věci obrátit. Z vpředu uvedeného plyne, že advokáti, ale i další osoby jednající s odsouzenými v uvedené zvláštní návštěvní místnosti, zřejmě mají používání kamer v ní, za účelem zajištění bezpečnosti návštěv, při respektování požadavků stanovených v § 26 odst. 3 zákona o VTOS, za legitimní.
46. Pokud pak v závěru repliky žalobce uváděl, že je nepodstatné, zda je či není možno dokument získaný uvedenou kamerou přečíst, protože existují speciální programy, za jejichž pomocí je možné přečíst každý dokument, tak k tomu krajský soud dodává, že jde již jen o žalobcovy hypotézy z kategorie sci-fi. Nehledě na to, že výsledek tímto způsobem získaný by byl nezákonný, tudíž nepoužitelný, o trestní odpovědnosti toho, kdo by se na jeho pořízení zúčastnil, ani nemluvě.
47. Vzhledem k výše uvedenému tak bylo možno uzavřít, že při hovoru žalobce s advokátem dne 5. 6. 2018 ve Věznici Valdice nebyla přítomna třetí osoba a že zákonnému požadavku stanovenému v § 26 odst. 3 zákona o VTOS, co se týče práva odsouzeného na hovor s advokátem bez přítomnosti třetí osoby při poskytování právní pomoci, bylo učiněno zadost. Nebylo totiž prokázáno, že by byl tento požadavek obcházen prostřednictvím namítaných průmyslových kamer, a to vzhledem k jejich technickým možnostem. Byť byl po celou dobu soudního přezkumného řízení seznamován s podklady rozhodnutí, zejména pak právě s technickými možnostmi předmětných kamer, žalobce je ani nijak nezpochybňoval. Dlužno přitom mít na paměti, že obecně nelze přiznat platnost ani kategorickému tvrzení účastníka řízení, pokud je zároveň důkazně nedoloží. A to žalobce ve směru k předmětným průmyslovým kamerám neučinil vůbec.

48. Krajský soud proto uzavřel, že se v daném případě nejednalo o zásah, který by měl důsledky předpokládané právní úpravou poskytující ochranu před nezákonným zásahem, který by bylo možno označit za nezákonný ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s. Vzhledem k tomu žalobu ve výroku I. tohoto rozsudku podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.

VI. Náklady řízení

49. Ve věci byla úspěšná žalovaná, a proto by měla nárok na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 s. ř. s. proti žalobci, který úspěch ve věci neměl. Krajský soud však nezjistil, že by žalované nějaké náklady řízení před krajským soudem vznikly. Proto bylo rozhodnuto o nákladech řízení, jak uvedeno ve výroku II. tohoto rozsudku.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 20. prosince 2018

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu